

УДК 94:351.746.1(73)

Хачатрян М.

магістр відділення міжнародних відносин
факультету міжнародних відносин, політології та соціології
ОНУ імені І. І. Мечникова

СТРАТЕГІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ США 2002 РОКУ

На початку ХХІ ст. стратегічна лінія США характеризувалася доктриною Буша, проголошена в 2002 р. та спрямована захищати національні інтереси, а також закріпити домінуючий вплив США в регіоні Перської затоки в геостратегічній, геополітичній та гео економічній сферах.

Формування «доктрини Буша» відбувалося в умовах зростання транснаціональної терористичної загрози. Консервативна модель республіканської адміністрації спиралася на протиставлення ціннісних установок «західних демократій» та «антизахідного» ісламського фундаменталізму міжнародних терористичних організацій.

Зокрема боротьба з міжнародним тероризмом була однією з цілей «Стратегії національної безпеки США», яку затвердили у вересні 2002 р. У стратегії зазначалося: «Наша увага буде зосереджена, першою чергою, на терористичних організаціях глобального масштабу, а також на країнах, що підтримують тероризм...», маючи на увазі, перш за все, Ірак.

Стратегія Дж. Буша-мол. передбачала трансформацію ідеї «гуманітарної інтервенції», яка проводилася в 1990-х рр. Б. Клінтоном в Європі. Однак більш оновлена версія даного принципу вважала виправданим не тільки порушення цивільних прав, а також погрозу безпеці всередині країни-агресора та за її межами.

У відповідності до «нової стратегії» мета зовнішньої політики США полягала в тому, що офіційний Вашингтон буде менше брати до уваги інтереси інших політичних акторів, що вимагають універсальні правила та глобальні інститути; прагнути до одноосібної та випереджаючої ролі в боротьбі із загрозою тероризму та країнами «осі зла», до списку якого увійшли Ірак та Іран, та які мають засоби масового ураження; використовувати військову силу з метою встановлення глобального порядку.

Чимало дослідників зазначають, що у стратегії «Національної безпеки США», прийнятій в 2002 р., мова йде про право США превентивно за-

стосовувати силу, також військову, проти терористичних угруповань та країн, які підтримують їхню діяльність. «Америка, виходячи з логіки та уявлення самооборони, втілюватиме дії проти подібних загроз перед тим, як вони взагалі сформуються», як зазначається в документі. Превентивне застосування сили відносно до неминучої загрози підтверджується у стратегії та вважається виправданим та підкріпленим міжнародним правом та традицією справедливого ведення війни». Зазначені вище превентивні дії слугували виправданню дій Сполучених Штатів в Іраку.

Отже, Дж. Буш-молодший завдяки доктринам намагався отримати контроль над світовим розвитком, вважаючи можливим нав'язати критерії та цінності американського способу життя іншим країнам. Однак об'єктивні процеси цивілізаційного розвитку мали спірні результати. Війна з глобальним тероризмом не призвела до впливу зазначеної стратегії на світові процеси на умовах, які могли б задовольнити інтереси США. Отже невідповідність векторів світової та американської глобальної політики спричинили зміну адміністрації у Білому домі, а також потребу у «новому американському курсі», що і було запропоновано представниками демократів США.